

Knihovnicko-informační zpravodaj U Nás

Vyšlo: 10.12.2002

Číslo: Ročník 12 (2002). číslo 4

Sekce: Ecce homo

Název článku: LEONTÝNA MAŠÍNOVÁ

Autor: Oddělení služeb knihovnám

Zdroj: <http://unas.svkhk.cz/clanek.asp?id=101>

LEONTÝNA MAŠÍNOVÁ

Oddělení služeb knihovnám

LEONTÝNA MAŠÍNOVÁ

(16.3.1882 - 10.2.1975)

K autorům, které lze označit jako regionální, patří pro současnou generaci téměř zapomenutá spisovatelka Leontýna Mašínová. Narodila se v Plzni, ale své dětství a mládí prožila na Kutnohorsku. Jako odborná učitelka působila na venkovských školách ve středních Čechách, krátce pobývala i na Těšínsku a v Liptovském Mikuláši. Jejím posledním působištěm a místem pobytu až do smrti bylo městečko Lázně Běláhrad na Jičínsku.

Leontýna Mašínová, od jejíhož narození letos uplynulo 120 let, je autorkou literatury pro děti i dospělé. Její rozsáhlé dílo obohatilo fond českého písemnictví, hlavně v oblasti historické prózy.

Dlouhý život spisovatelky nebyl nikterak snadný. Těžce se vyrovnávala s životními peripetemi (smrt otce, sebevražda bratra, válečné události) i se svými těžkými zdravotními problémy, které vedly k jejímu předčasnému penzionování. Patřila však k váženým, jemným a široce vzdělaným lidem. Oslovení „předobrá bělohorská máma“ a přiznání čestného občanství to dosvědčují. Podle slov současníků to byla vzácná žena.

Velkého ocenění se jí dostalo i v zahraničí, když již v pokročilém věku přebírala v USA na univerzitě Moravian College v Bethlehemu (Pennsylvania) čestný doktorát „Litterarum doctor“. Již jako učitelka se věnovala loutkářské, literární a osvětové činnosti. Literárně debutovala nenáročnými pohádkovými hrami pro loutky a tvorbou pro nejmenší děti. Publikovala v novinách a časopisech, spolupracovala s rozhlasem.

Od roku 1930, kdy skončila její učitelská činnost, se plně věnovala literatuře. Zvláště u historických románů vydání předcházela mnoholetá důkladná studia historických a archivních materiálů, reálií i jazyka. Právě vyprávěčský jazyk je u díla Leontýny Mašínové ceněn nejvíce. Český jazyk a historie byly spisovatelčinými největšími životními láskami. Její verše byly zhudebněny. Byla pořadatelkou několika vlastivědných a historických sborníků, podílela se na editaci zpěvníků českobratrských písní. Život a dílo Leontýny Mašínové byly připomínány na několika ročnících festivalu Šrámkova Sobotka. Bohužel nedokončená zůstala práce o spisovatelce z pera hořického kronikáře a profesora na tamním gymnáziu Ing. Zdeňka Flejberka.

Literární tvorba Leontýny Mašínové je bohatá. Největší počet titulů vycházel v období první republiky u soukromých nakladatelů (včetně Dědourkova nakladatelství v Třebechovicích pod Orebem). Z tvorby pro děti můžeme jmenovat kromě libret k loutkovým hrám a leporel pro nejmenší obsáhlejší prozaická a básnická díla: Z teplých pelíšků, Z Popelčinyých oříšků, Jdou muzikanti pohádkou... Ve fondech knihoven se ještě objevují historické prózy a pověsti určené mládeži (Ze starých dob, Ze slovanských legend a pověstí).

Za nejhodnotnější jsou považována historická díla pro dospělé – Milíč z Kroměříže, Hořící sloup, Tajemný hlas věků a zvláště trilogie o J.A.Komenském: Mladá léta Jana Amose, Do labyrintu světa, Planoucí pochodeň, která byla později vydána pod souborným názvem Nesmrtelný poutník.

Uvedené publikace vlastní mimo jiné Středisko městské kultury – Památník Karla Václava Raise v Lázních Běláhrad. V době turistické sezony je otevřeno v úterý a ve čtvrtek od 9 do 12 a od 14 do 16 hodin a v sobotu a v neděli dopoledne. V těsném sousedství Památníku se nachází Městská knihovna, která má otevřeno v úterý až pátek od 13 do 17 hodin a v úterý, ve čtvrtek a v sobotu od 8 do 12 hodin.

Literární pozůstalost spisovatelky je v Literárním archivu Památníku národního písemnictví ve Starých Hradech u Libáně na Jičínsku.

Podrobnou bibliografii tvorby Leontýny Mašíňové naleznete ve slovnících spisovatelů a bibliografických databázích.

Zpracovala Alena Součková

Písničky z teplých pelíšků

U komína

Stala se, stala novina,

sletěl pan vrabčák z komína.

Stala se vrabci divná věc,

zčernal tam jako krkavec.

Lekla se paní vrabčice,

plakala velmi velice:

„Spadl mi manžel do krbu,

čím já ho, smutná, vydrbu?!

„Neplakej, paní vrabčice,

podkasej šedé suknice,

postříkej vrabce vodičkou,

vydrbej drsnou přesličkou!“

Výprodej

Ohlásila paní straka,

že udělá výprodej,

sklíčka, drátky, lesklé plíšky

vyložila na prodej.

Sletěli se z hloubi lesa

samí kupci vítání:

straky, kavky – klevetnice,

vrány, sojky, havrani.

Prohlíželi, zobraceli,
potěžkali v zobáčku,
odhadli pak cenu zboží,
šlo vám jako na dračku.

Paní straka obchodnice
všechno všude prodala,
měla peněz jako želez,
ta se, pane, zasmála!

Pršívalo

Pršívalo, jen se lilo,
bylo bláta dost,
pejsek nedbal, všude hledal
ztracenou svou kost.

Zůstaň, pejsku, pěkně v boudě,
máš tam brambory,
nač bys chodil za kostičkou
někam na hory?

Pršívalo, jen se lilo,
nedbal na to pes,
zablátil se, umáčel se,
do boudy pak vlez.

Ulovil si notnou rýmu,
obsluhoval nos,
neměl dosti kapesníčků,
půjčil mu je kos.

Fráček

Koupil ptáček nový fráček

od krejčího na sadě,
bude si v něm chodívati
o veliké parádě.

Schoval si jej do křovíčka
na největší slavnosti:
na třešňové posvícení,
až ho špaček pohostí,
na výlety do vinice,
na svatby a na pouti,
až ho pozvou k hodování
sousedovic kohouti.

Vrabečci jdou spát

Svolává si vrabčí máma

svoje děti – vrabčata:

„Čimčarara, pojd'te domů,

vždyť už táhne devátá!

Pojd'te honem, vrabečkové,

než se večer zešeří,

nebo sova – klekánice

chytne si vás k večeři!“

Slunce mizí za červánkem,

vrabčata jdou s mámou spát,

copak se jim při měsíčku,

copak se jim bude zdát?

Pro inspiraci a práci s dětským čtenářem vydalo nakladatelství Albatros ke stému výročí narození Leontýny Mašíkové v Klubu mladých čtenářů před dvaceti lety.

